

בש"פ 5427/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5427/15

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע במ"ת 10029-06-15 מיום 4.8.2015, שניתנה על-ידי כב' השופט ג' גדעון

בשם העורר: עו"ד בנימין נהרי; עו"ד שוש חיון

בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

החלטה

לפני ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (השופט ג' גדעון) במ"ת 10029-06-15 מיום 4.8.2015, במסגרתה הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים כנגדו.

תמצית הרקע העובדתי והחלטת בית המשפט המחוזי

1. כתב האישום כנגד העורר חובק שלושה אישומים המתארים מסכת מתמשכת על-פני 12 שנים של עבירות מין בשלושה בני משפחה אחת - שתי אחיות ואחיהן. כל זאת, תוך ניצול היכרותו המוקדמת של העורר עִמָּם וניצול העובדה שהיה כבן בית בביתם לאחר שהוריהם התגרשו. בכתב האישום מתואר כיצד החל משנת 1997 ועד לשנת 2009 ניצל העורר הזדמנויות רבות בהן נותר לבדו עם המתלוננים בהיותם קטינים וביצע בהם מעשים מיניים שונים. כל זאת בביתם של המתלוננים או בקרוואן שבו התגורר העורר. כתב האישום מתאר מעשים מיניים רבים ובדרגות החומרה הגבוהות - החל מנגיעות באיברי מינם של המתלוננים וכלה בהחדרת איבר מינו של העורר לפיהם של המתלוננים או בנסיון להחדיר את איבר מינו לאיבר מינו של המתלוננות. בכתב האישום ייחסה המשיבה לעורר את ביצוע העבירות הבאות: מעשים מגונים, על-פי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו-345(א)(1)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); נסיון לאינוס, על-פי סעיפים 345(ב)(1) בנסיבות סעיף 345(א)(1) ובצירוף סעיף 25 לחוק העונשין; מעשה סדום, על-פי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו-345(א)(1)(3) לחוק העונשין; וגרם מעשה סדום, על-פי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיפים 345(ב)(1) ו-345(א)(1)(3) לחוק העונשין. יצוין כי העורר עצור מזה שלושה חודשים, כאשר בתחילה נעצר בגין כתב אישום אחר, במסגרתו הואשם בביצוע לכאורה של עבירות מין נוספות בקטין שהיה תלמידו, בין השנים 2013-2015. זאת, תוך ניצול דומה לכאורה של היחסים הקרובים שפיתח עִמָּו כמורה בישיבה שבה למד הקטין.
2. בהחלטת בית המשפט המחוזי (השופט נ' אבו טהה) צוין כי העורר אינו חולק על קיומן של ראיות לכאורה לאשמו בשלב זה. בית המשפט עמד על תסקיר שירות המבחן בעניינו של העורר ובכלל זה על האפשרות לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו באמצעות החלופה שהוצעה; שירות המבחן התרשם כי מסוכנותו של העורר גבוהה לנוכח המעשים החמורים שבביצועם הוא הואשם. שירות המבחן סבר כי מסוכנותו של העורר נלמדת בין היתר מהדפוסים המניפולטיביים בביצוע העבירות, מניצול גילם הצעיר ומצוקתם של המתלוננים, מחוסר האבחנה ביחס למינם וגילם של המתלוננים וכן ממאפייניו האישיים של העורר. עם זאת, שירות המבחן המליץ לשחרר את העורר לחלופת המעצר שהוצעה - בית חמותו של העורר בחברון - לנוכח התרשמותו החיובית מהמפקחים שהוצעו - תשעה בני משפחתו של העורר, בדרגות קרבה שונות, ובהם אִמּוֹ, אשתו, אחיו ואחותו, וכן חברו של העורר. שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים הם "אנשים רציניים וישרים... שיוכלו לזהות סיכון קיים במידה וזה יעלה". משכך, חרף מסוכנותו של העורר, המליץ שירות המבחן לשחררו לחלופת המעצר המוצעת, בתנאי מעצר בית מלא ואיסור מגע עם קטינים, קטינות, מתבגרים ומתבגרות, כמו גם איסור על גישה לאמצעי תקשורת - מכשירי טלפון ניידים או ניידים ואינטרנט. בנוסף המליץ שירות המבחן להטיל על העורר צו פיקוח לתקופה של ששה חודשים.
3. ביום 30.7.2015 דחה בית המשפט המחוזי (השופט י' צלקובניק) את חלופת המעצר המוצעת בבית חמותו של העורר בחברון. זאת, לנוכח העובדה כי לחמותו של העורר 35 נכדים וצוין כי אין כל סבירות שאלה לא יגיעו לביתה במהלך כל תקופת ניהול המשפט אשר צפויה להיות ממושכת. משכך, הפנה בית המשפט את העורר לשירות המבחן על-מנת שזה יבחן חלופת מעצר נוספת, שיש בה אפשרות לבידודו וניתוקו של העורר ממגע עם ילדים ובני נוער. עוד התבקש שירות המבחן לבחון אפשרות של איזוק אלקטרוני במסגרת חלופת המעצר. בתסקיר המשלים חזר שירות המבחן וציין את התרשמותו החיובית מהמפקחים המוצעים. משכך, שירות המבחן סבר כי אין מניעה לשחרר את העורר לחלופת מעצר בתנאים הנזכרים לעיל בדירה שכורה בקריית ארבע, כאשר חוזה השכירות יוצג לפני בית המשפט. עוד צוין שירות המבחן כי הגם שהעורר נמצא מתאים למעצר בפיקוח אלקטרוני, לאור הערכת מאפייניו כאמור לעיל, הרי שניתן להשיג את הפחתת מסוכנותו על-ידי הפיקוח האנושי שהוצע בלבד.
4. בית המשפט המחוזי ציין כי התרשם מהמפקחים המוצעים באופן חיובי כפי שהתרשם שירות המבחן, אלא שכתבי האישום העומדים כנגד העורר - הן בתיק דנן והן בתיק הנוסף המוזכר - מציגים תמונה קשה ממנה עולה כי העורר נכנע לדחפיו המיניים במשך שנים רבות ובאופן עקבי, תוך שבצע לכאורה מעשים מיניים קשים ביותר בקטינים. עוד נקבע כי מעשיו של העורר בוצעו

לכאורה תוך ניצול מצוקת המשפחה ומצבה של אמם של המתלוננים. לנוכח מסוכנותו הגבוהה של העורר קבע בית המשפט כי באיזון שבין הפגיעה בחירותו במהלך ניהול המשפט לבין הסיכון שהעורר יכנע לדחפיו ויפגע חלילה בקטין תוך הפרת תנאי חלופת המעצר ולו לזמן קצר - גובר במקרה דנן השיקול של הגנה על ציבור הקטינים. זאת כאמור, חרף הרושם החיובי שהותירו המפקחים המוצעים. לבסוף ציין בית המשפט כי לנוכח העבירות המיוחסות לעורר ולנוכח נסיבות ביצוען לכאורה, קיים במקרה דנן גם חשש ממשי להשפעה על עדים במידה וישוחרר העורר לחלופת המעצר המוצעת.

תמצית טענות העורר

5. לטענת העורר - באמצעות בא כוחו, עו"ד בנימין נהרי - מעצרו עד תום ההליכים חרף העובדה שהמפקחים שהציע נמצאו ראויים וחרף העובדה שחלופת המעצר הנוספת שהציע נמצאה גם היא ראויה, מלמדת לשיטתו כי קביעת בית המשפט היא למעשה שלא תסכון אף חלופת מעצר בעניינו. זאת, בניגוד לעמדת בית המשפט בהחלטותיו הקודמות, במסגרתן הפנה את העורר לשירות המבחן לצורך בחינת אפשרויות חלופת המעצר, ואף לצורך עריכת תסקיר משלים לבחינת החלופה הנוספת. נטען כי החלטת בית המשפט מיום 30.7.2015 יצרה בלבו של העורר ציפייה כי ישוחרר לחלופת מעצר במידה וזו תמצא ראויה, וכי מן הטעם הזה שכרה במיוחד משפחתו של העורר את הדירה בקריית ארבע. העורר טוען כי מסוכנותו ניתנת לאיון על-ידי חלופת המעצר שהומלצה על-ידי שירות המבחן. נטען כי לעורר עבר נקי וכי העבירות שיוחסו לו בכתב האישום בוצעו לכאורה תוך ניצול הקשר הקרוב שהיה לו עם המתלוננים ולכן, כך נטען, אין חשש כי יתקוף "ילדים ברחוב וללא היכרות מוקדמת... תוך שימוש בכוח". לבסוף הפנה העורר למקרים חמורים לשיטתו מהמקרה דנן, בהם הושגו מטרות המעצר באמצעות חלופת מעצר ולכל היותר בדרך של פיקוח אלקטרוני.

תמצית תגובת המשיבה

6. לטענת המשיבה - באמצעות באת כוחה, עו"ד עילית מידן - מסוכנותו הגבוהה של העורר נלמדת הן מן העבירות החמורות שבביצוען הוא הואשם, הן ממאפייני אישיותו כפי שתוארו לעיל והן מכתב האישום הנוסף, במסגרתו הואשם העורר בביצוע עבירות דומות לאלה שבתיק הנוכחי ונסיבות ביצוען דומות גם כן. כך, נטען כי התמונה המצטיירת מעובדות כתב האישום מושא הבקשה דנן ומעובדות כתב האישום הנוסף היא כי במשך שנים רבות ועד לעת האחרונה ממש, העורר נמשך מינית לקטינים והוא מבצע בהם את זממו תוך ניצול יחסו הקרוב אליהם, אם בהיותו בן בית למתלוננים בתיק דנן ואם בהיותו מורהו של המתלונן במסגרת התיק הנוסף. המשיבה טוענת כי אין בעצם הפנייתו של העורר לשירות המבחן בשנית לצורך שקילת החלופה הנוספת, כדי להקים ציפייה או הסתמכות כלשהן, לפיהן ישוחרר העורר לחלופת המעצר המוצעת. עוד טוענת המשיבה כי בבית המשפט המחוזי לא נבחנה עמדתם של שלושת המתלוננים באשר לשחרור העורר לחלופת מעצר, וממילא קיים חשש ניכר כי שחרורו ישפיע לרעה על מצבם. לבסוף, המשיבה סבורה כי אין להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי, שכן ניתן בה משקל ראוי למסוכנותו הגבוהה של העורר, הגם שהתרשמות שירות המבחן ובית המשפט המחוזי מהמפקחים המוצעים היתה חיובית.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בהודעת הערר והאזנתי בקשב רב לטיעוני הצדדים בדיון שהתקיים לפני, נחה דעתי כי דין הערר להדחות.

8. כאמור, טענות העורר אינן מופנות כנגד התשתית הראייתית הלכאורית הקיימת לחובתו, אלא כנגד אי שחרורו לחלופת המעצר בהתאם להמלצת תסקירי שירות המבחן והערכתם החיובית של המפקחים המוצעים.

9. הלכה ידועה היא כי אין בית המשפט כבול להמלצת שירות המבחן ובבואו לבחון את שאלת מעצרו של פלוני עד לתום

ההליכים נגדו, על בית המשפט לשקול שיקולים נוספים על אלו המובאים בחשבון על-ידי שירות המבחן [ראו למשל: בש"פ 3680/15 מרעי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (4.6.2015)]. כך, עצם ההפניה לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר, ואפילו כבעניינו, הפניה שניה לשירות המבחן לצורך בחינת חלופה נוספת מקום שהמפקחים המוצעים נמצאו ראויים, אין בה כשלעצמה כדי להקים בלבו של הנאשם ציפייה המבססת טענת הסתמכות לשחרורו לחלופת המעצר המוצעת במידה וכך אכן יומלץ על-ידי שירות המבחן [ראו למשל: בש"פ 8296/13 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (10.12.2013)].

10. בנוסף, הלכה פסוקה היא כי לאור המסוכנות הטבועה בעבירות מין והחשש להישנות המעשים, שחרורו של נאשם בעבירות מין לחלופת מעצר הינה החרג ולא הכלל [ראו למשל: בש"פ 787/12 מדינת ישראל נ' סלאימה, פסקה 13 (26.1.2012)]. דברים אלו נכונים ביתר שאת במקרה דנן, שעה שהעבירות הנטענות בוצעו לכאורה כנגד מתלוננים שהעורר היה כבן בית בביתם. מקובלת עלי עמדת המשיבה, לפיה מסוכנותו של העורר עולה במישרין מביצוען הלכאורי של העבירות תוך ניצול מצוקתם של המתלוננים, וכן מריבוי עבירות המין המיוחסות לעורר. בנוסף נלמדת מסוכנותו הגבוהה של העורר ומתעורר החשש מפני הישנות העבירות לנוכח תדירותם הגבוהה של המעשים המיניים שבוצעו לכאורה כנגד מי שהיו קרובים אליו במיוחד ותלויים בו במובנים מסוימים כדמות אבהית. מסוכנותו של העורר והחשש מפני הישנות העבירות נלמדים גם מהתמשכות המעשים המיניים כנגד המתלוננים במשך למעלה מעשור שנים, וכן מביצועם הלכאורי של מעשים דומים ובנסיבות דומות לאלה שבתיק דנן עד לעת האחרונה ממש, כפי שעולה מכתב האישום הנוסף.

11. אכן, הן שירות המבחן הן בית המשפט המחוזי, סברו כי המפקחים המוצעים הותירו רושם חיובי וכי ביכולתם לשמש כמפקחים ראויים. חרף זאת, לנוכח מסוכנותו הגבוהה של העורר כאמור לעיל, נקבע כי הוא מסוכן לקטינים באשר הם וכי הוא אינו מסוגל לשלוט בדחפיו. בנסיבות אלה, מקובלת עלי קביעת בית המשפט המחוזי לפיה לא די בחלופת המעצר המוצעת בדירה השכורה שבקריית ארבע, הגם שהיא ודאי עדיפה על חלופת המעצר שהוצעה בתחילה, בבית חמותו של העורר. סבורני כי בעת הזו אין די בחלופת המעצר שהוצעה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר. זאת, במיוחד לנוכח העובדה שבשלב הנוכחי עלול שחרורו של העורר לחלופת מעצר להשפיע לרעה על מצבם של המתלוננים ואף על כוונתם ויכולתם להעיד כנגדו באופן חופשי [ראו למשל: בש"פ 1706/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (15.3.2015)].

12. לבסוף ראיתי לנכון להתייחס לטענה שהעלה בא כוח העורר בדיון לפני, בדבר האפשרות להקשיח את תנאי השחרור של מרשו באמצעות פיקוח אלקטרוני. לשיטתו, לנוכח הוראותיו של חוק פיקוח אלקטרוני על עצור ועל אסיר משוחרר על-תנאי (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014, אפשרות שכזו מטה את הכף לעבר שחרורו של העורר לחלופת מעצר. בעניין זה אין לי אלא לאמץ את דבריה של השופטת ע' ברון מהעת האחרונה ממש:

"פיקוח אלקטרוני אינו נוסחת פלא שיש בה כשלעצמה משום מענה למי שנשקפת ממנו מסוכנות גבוהה לציבור ולקורבנות העבירה בנסיבות המקרה. הבדיקה אם בכל זאת יש לסטות מהכלל בדבר מעצר מאחורי סורג ובריה לגבי מי שלא ניתן לאיין את מסוכנותו באמצעות שחרורו לחלופת מעצר, תיעשה על רקע מכלול של שיקולים ובראשם מסוכנותו של הנאשם. מבחינה זו, חוק הפיקוח האלקטרוני לא שינה סדרי בראשית - אף שמסתמן שטענה ממין זה שבה ועולה לפני בתי המשפט מאז כניסתו של החוק לתוקף" [בש"פ 5285/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 12 (10.8.2015)].
ההדגשות הוספו - י.ד.]

13. בהתאם לכל האמור לעיל, הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ז באב התשע"ה (12.8.2015).

ש ו פ ט
